

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สาระสำคัญส่วนหนึ่งในยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะผู้สังคมนักการศึกษาตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยการพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย สอดแทรกการพัฒนาคนด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างวัฒนธรรมการถือคุณ พัฒนาทักษะให้คนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ต่อยอดสู่การสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการฝึกฝน เป็นความคิดสร้างสรรค์ ปลูกฝังการพร้อมการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และจิตใจที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์มีระเบียบวินัย พัฒนาคณะด้วยการเรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับแนวโน้มการจัดงานและเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สร้างจิตสำนึกให้คนไทยมีความรับผิดชอบต่อสังคม เคารพกฎหมาย หลักสิทธิมนุษยชน สร้างค่านิยม การผลิตและบริโภครับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เรียนรู้การรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ ส่งเสริมและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิต สร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชน (กระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์, 2557)

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุล และยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็งพร้อมสร้างการเปลี่ยนแปลงโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนทั้งในเชิงสถาบัน ระบบโครงสร้างของสังคมให้แข็งแรง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การพัฒนาที่ผ่านมาส่งผลกระทบต่อคนและสังคมไทยหลายประการ เช่น ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินการแพร่ระบาดของยาเสพติด การเพิ่มขึ้นของการพัฒนาเป็นปัญหาสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน การก่ออาชญากรรมที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นภัยร้ายแรงที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนพบว่าปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานการศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 19.2 ในปี 2552 เป็นร้อยละ 51.3 ในปี 2553 นอกจากนี้ผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจ ส่งผลให้คนไทยก้าวสู่วงจรความเสี่ยงโชคมากขึ้น เช่น เล่นพนันบอล

ห้วยใต้ดิน ห้วยหุ่น เป็นต้น ทั้งนี้ จากการจับกุมคดีความตามพระราชบัญญัติกฎหมาย 2478 มีกลุ่มเด็กและเยาวชนเล่นการพนันมากขึ้น(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, น. 40-41) ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนยังมีความเสี่ยงจากความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินการแพร่ระบาดของยาเสพติด สถานการณ์ปัญหาด้านคดีอาญามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อันเป็นผลมาจากปัญหาเศรษฐกิจ ประชาชนส่วนหนึ่งถูกรอรับจากกระแสวัตถุนิยมและต้องการหาเงินแบบง่ายๆ เช่น เข้าร่วมขบวนการค้ายาเสพติด ลักลอบเล่นการพนันฟุตบอล ขายเป็นบริการทางเพศ เป็นต้น ส่งผลให้มีการกระทำผิดหรือก่อคดีอาชกรรมได้ง่าย ทั้งต่อชีวิตและร่างกาย เพศ ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ยาเสพติดซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, น. 42-43)

การสร้างภูมิคุ้มกัน สถาบันทางสังคมจะต้องมีความเข้มแข็ง ทำหน้าที่และบทบาทของตนอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ตลอดเวลาทั้งครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา และชุมชน เป็นสถาบันหลัก ในการพัฒนา ความรู้ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม บ่มเพาะและหล่อหลอม เด็กและเยาวชน ให้มีคุณธรรมและจริยธรรมมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, น. 44-46) การดำรงชีวิตอยู่ในสังคม หากมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จให้ชีวิตมีความสุขจะต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ เช่น สุขภาพแข็งแรง ฐานะทางเศรษฐกิจมั่นคง มีการศึกษาดี เป็นต้น ทั้งนี้ ปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่ง คือ การมีสุขภาพจิตที่ดี มีจิตใจที่เข้มแข็งสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้ บางรายร่างกายแข็งแรงฐานะมั่นคงแต่สุขภาพจิตไม่ดี จิตใจอ่อนแอ ไม่สามารถทนต่อความเครียดได้ ผู้นั้นย่อมประสบกับความล้มเหลวในชีวิต (เยวานาฏ ผลิตนันทเกียรติ, 2544, น. 1)

ชุมชนตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม มีประวัติความเป็นมาประมาณ 150 ปี ที่แล้ว ปี พ.ศ. 2402 เจ้าเมืองร้อยเอ็ด ในขณะนั้นๆ ได้ให้ท้าวมหาชัย (กวด) มาสำรวจที่ตั้งเมืองใหม่ ท้าวมหาชัยเห็นทำเลเหมาะสม คือ บริเวณตั้งแต่กุดนางโยไปจดฝั่งห้วยคะคางทางทิศตะวันตกเป็นที่เหมาะสำหรับตั้งเมืองเพราะเป็นที่สูงน้ำท่วมไม่ถึง ต่อมาจึงมีใบบอกอนุญาตขอตั้ง “บ้านลาดกุดนางโย” เป็นเมือง ต่อมาราชสำนักกรุงเทพฯ ได้มีสารตราตั้งถึงเจ้าเมืองร้อยเอ็ด พ.ศ. 2408 มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ขนานนามบ้านลาดกุดนางโย เป็นเมืองมหาสารคาม (กองวิชาการและแผนงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2557, น. 2-4)

เมื่อมีการตั้งเมืองแล้วมีการจัดตั้งสถานที่ราชการ วัด และขยายตัวเป็นชุมชนต่างๆ มีการสร้างวัดขึ้นโดยแบ่งตัวเป็นชุมชนตามคุ้มวัดต่างๆ เช่น คุ้มวัดอภิสัทธา วัดโพธิ์ศรี วัดชัยภูวาทส และวัดศรีสวัสดิ์ เมื่อเกิดเป็นชุมชนแล้ว เยาวชนที่เกิดในชุมชนต้องศึกษาเล่าเรียนทางการจึงมีการจัดตั้งโรงเรียน ประถม มัธยมขึ้น บางโรงเรียนอาศัยเรียนในวัด เช่น เทศบาลวัดสมัคคี โพธิ์ศรี เป็นต้น

ต่อมาได้มีการตั้งโรงเรียนเกษตรกรรมขึ้น ณ บริเวณชุมชนคุ้มวัดศรีสวัสดิ์ ต่อมาพัฒนาเป็นโรงเรียนฝึกหัดครู วิทยาลัยครู สถาบันราชภัฏปัจจุบันเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ต่อมามีการก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาซึ่งต่อมากลายเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และเป็นมหาวิทยาลัยมหาสารคามในที่สุด ในชุมชนเดียวกันแล้วก็มีวิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยคณาสวัสดิ์ (วิทยาลัยเอกชน) ภายในตัวจังหวัดมีการก่อตั้งวิทยาลัยพยาบาล วิทยาลัยเกษตรกรรม ยกเว้นโรงเรียนการช่างชาย เป็นวิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม โรงเรียนการช่างสตรี เป็นวิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม ภายในเขตตำบลตลาด จึงประกอบด้วยสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาถึง 7 สถาบัน จึงทำให้จังหวัดมหาสารคาม ได้รับขนานนามว่าเป็นเมืองการศึกษา “ตักศิลานคร” (พหุลักษณะท้องถิ่นชุมชน ต.ตลาด อ.เมืองมหาสารคาม, 2557)

วิวัฒนาการการเข้ามาพำนักในเขตชุมชนตำบลตลาด การเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนของนักศึกษา บางรายได้อาศัยอยู่ในสถาบัน บางรายอาศัยอยู่บ้านญาติใกล้กับสถาบัน บางรายมาเช่าอาศัยกับบ้านคนในหมู่บ้าน โดยเฉพาะบริเวณชุมชนศรีสวัสดิ์ที่มีสถาบันการศึกษาหลายสถาบัน

ธุรกิจห้องเช่าและหอพัก (Apartment and Dormitory Businesses) เป็นธุรกิจที่มีการเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วจาก สถิติการเพิ่มขึ้นของ ห้องเช่าและ หอพัก ในจังหวัดมหาสารคามที่มีมีจดทะเบียนถูกต้องในปี พ.ศ. 2554 ที่มีจำนวนห้องเช่าและ พัก 926 แห่ง เพิ่มขึ้นเป็น 1,093 แห่งในปี พ.ศ. 2555 คิดเป็นร้อยละ 12.2 (สำนักงานพัฒนาและความมั่นคงของมนุษย์, 2555) จากการก่อตั้งหอพักในชุมชนเป็นจำนวนมากทำให้เกิดประชากรแฝงเข้ามาอยู่ ซึ่งมาจากหลายท้องที่เข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน คนที่เช่าอยู่อาศัยมีหลายประเภทสถานะทางจิตใจแตกต่างกันไป ประกอบกับในปัจจุบันมีสถานบันเทิง แหล่งอบายมุข เกิดสังคมบริโภคนิยม วัตถุนิยม ทำให้คุณภาพชีวิตต่ำ จากสภาพปัญหาที่พบ จึงมีความจำเป็นจะต้องดำเนินการแก้ไขในทางที่เหมาะสม แต่ยังคงขาดกระบวนการขั้นตอนการดำเนินการที่ดีในการจัดทำการบริหารจัดการ

ดังนั้นศึกษาปัญหาของคนที่เช่าอยู่อาศัยหอพักชุมชน โนนศรีสวัสดิ์ปัญหาสภาพที่อยู่ หอพักที่เช่าอาศัยของนักศึกษาและคนทั่วไปมีความสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ การศึกษา และการทำงานของผู้ที่เช่าอาศัยเป็นอย่างมาก บริเวณชุมชนที่มีสถานบันการศึกษา จะเป็นชุมชนที่มีกิจการหอพักอย่างหนาแน่น ซึ่งหากมีสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมก็จะทำให้คุณภาพชีวิตของผู้เช่าพักอาศัยเสื่อมลง (แผนแม่บทชุมชนศรีสวัสดิ์, 2557, น. 15-16)

ท้องถิ่นชุมชนเป้าหมายวิเคราะห์สถานการณ์จุดอ่อนจุดแข็งผ่านความสัมพันธ์กับคน คนกับธรรมชาติ คนกับสิ่งเหนือธรรมชาติแล้วจึงน่าจะทำให้ชุมชนนี้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เป็นสังคมที่น่าอยู่เหมาะสมกับการเป็นที่พำนัก อาศัยของนักศึกษาและบุคคลทั่วไป เมื่อจบการศึกษาแล้วหรือจากไปอยู่ที่อื่นก็มีความประทับใจในสถานที่แห่งนี้อยู่เสมอเมื่อมีบุตรหรือญาติที่

จะต้องมาศึกษาก็จะแนะนำให้มาพำนักในสถานที่แห่งนี้ก็อีก จึงทำให้เกิดแนวคิดที่จะดำเนินการวิจัย เพื่อพัฒนาชุมชนแห่งนี้ที่ผู้วิจัยเองมีความคุ้นเคยอยู่ เพราะสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันด้าน สังคมและสิ่งแวดล้อมเสื่อมสภาพปัญหาเกิดจากการแปรสภาพเป็นสังคมแห่งวัตถุนิยม บริโภคนิยม อบายมุขต่าง ผู้เข้าอาศัยขาดศีลธรรมดื่มสุราหรือยาเสพติด ส่งเสียงรบกวนผู้อื่น ขโมยของกัน ทะเลาะเบาะแว้งไม่เคารพสิทธิซึ่งกันและกันเกิดสภาวะความเครียด จิตไม่สงบ เป็นอุปสรรคต่อ การศึกษา หากไม่มีการดำเนินการใดใดในเชิงพัฒนาอาจส่งผลให้ชุมชนแห่งนี้เสื่อมโทรมมีมลพิษ หรือแหล่งอาชญากรรมไม่น่าอยู่ซึ่งทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนด้อยไป (พหุลักษณะท้องถิ่น ชุมชน ต.ตลาด อ.เมืองมหาสารคาม, 2557) ได้ทำการศึกษาท้องถิ่นเชิงพหุลักษณะ พบว่า ชุมชนดัด ติลาเป็นชุมชนใหม่แยกตัวจากชุมชนศรีสวัสดิ์เดิมอยู่ใกล้มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และ สถาบันพลศึกษาวิทยาเขตมหาสารคาม ประชากรส่วนใหญ่รับราชการ เป็นกรรมกร และมีกิจการ หอพัก บ้านเช่า หมู่บ้านจัดสรร ซึ่งเกิดจากการขยายตัวของความเป็นสังคมเมือง ในชุมชนไม่มีวัด หรือสถานปฏิบัติทางศาสนา (แผนแม่บทชุมชนเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2555, น. 35)

จากการที่ผู้วิจัยได้พบความหลากหลายของต้นทุนทางทรัพยากรที่มาจากหอพักในตำบล ตลาด อำเภอ จังหวัดมหาสารคาม จึงทำให้เกิดแรงบันดาลใจว่าชุมชนแห่งนี้ ควรที่จะเป็นสถานที่ ที่พัฒนาสู่ความเป็นชุมชนหอพักต้นแบบ ในชุมชนตามเจตนาของพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติฉบับที่ 11 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยการหารูปแบบสร้างชุมชนหอพัก ต้นแบบในหอพักซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนคนในหอพักโดยอาศัย หลักสังคหวัตถุธรรมของพระพุทธเจ้าในการสร้างรูปแบบ ซึ่งเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งในการจัด กระบวนการหารูปแบบการสร้างชุมชนหอพักต้นแบบ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่เข้มแข็งและ ยั่งยืนน่าอยู่ โดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดสังคหวัตถุธรรมมาเป็นแนวทาง ในการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน (การสังเกตและแบบสำรวจปัญหาและความต้องการชุมชน ต.ตลาด อ.เมืองมหาสารคาม, 2557)

ต้นแบบชุมชนหอพัก จึงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน โดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ควบคู่กับการเรียนในระบบให้มีการใช้ชีวิตอย่างเหมาะสม สงบสุข ผู้วิจัยจึงได้มีความคิดริเริ่มร่วมกับผู้ประกอบการหอพักในตำบลตลาด และมีผู้เข้าอยู่อาศัยซึ่งมีความ ประสงค์ที่ต้องการหอพักให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขส่งผลต่อการเรียน และการทำงาน คุณธรรม ซื่อสัตย์มีวินัยและสร้างจิตสำนึกให้คนไทยมีความรับผิดชอบต่อสังคมพร้อมทั้งเป็นชุมชนเข้มแข็ง น่าอยู่ ซึ่งตั้งอยู่บนความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน มุ่งเน้นระดับปัจเจกบุคคลผู้มีภูมิคุ้มกัน มีความรู้ คู่คุณธรรม ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสังคหวัตถุธรรม ซึ่งประกอบด้วย ทาน

ปิยะวาจา สมันตดา อัครจริยา โดยการศึกษาพฤติกรรมของคนที่อยู่ในที่ที่สามารถนำหารูปแบบการพัฒนาหอพักต้นแบบตามหลักสังคหวัตถุธรรมในขณะที่ใช้ชีวิตในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม และขยายรูปที่เหมาะสมไปทดลองใช้ในหอพักอื่นต่อไป (พหุลักษณะท้องถิ่นชุมชน ต.ตลาด อ.เมืองมหาสารคาม, 2557) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาหอพักต้นแบบตามหลักสังคหวัตถุธรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อเจ้าของผู้ดำเนินกิจการหอพัก โดยจะส่งผลถึงผู้เข้าพักอาศัยให้เป็นหอพักที่ดีมีคุณภาพตามหลักสังคหวัตถุธรรม ต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 ปัญหา ของผู้เข้าอยู่อาศัยในชุมชน และผู้ประกอบการหอพัก ตามหลักสังคหวัตถุธรรม เป็นอย่างไร

1.2.2 การพัฒนาหอพักต้นแบบตามหลักสังคหวัตถุธรรม ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นอย่างไร

1.2.3 ผลของการประเมินการพัฒนาหอพักต้นแบบตามหลักสังคหวัตถุธรรม ในหอพักเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้เข้าอยู่อาศัย และผู้ประกอบการหอพักตามหลักสังคหวัตถุธรรม ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

1.3.2 เพื่อสร้าง และทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาหอพักตามหลักสังคหวัตถุธรรม ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

1.3.3 เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาหอพักตามหลักสังคหวัตถุธรรม ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ระยะที่ 1

ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ที่เกิดจากการขาดหลักสังคหวัตถุธรรม และความต้องการของเจ้าของกิจการ และผู้เข้าอาศัยในหอพักเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ตามหลักสังคหวัตถุธรรม

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ เจ้าของกิจการหอพักที่จดทะเบียน ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวน 243 คน และผู้เข้าพักอาศัย รวม 327 คน

1.4.1.1 เครื่องมือการวิจัยระยะที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 ใช้แบบสำรวจสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เช่าหอพักในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

1.4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ระยะที่ 2

1.4.2.1 ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อสร้าง และทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาหอพักตามหลักสังคหวัตถุธรรม ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน และเจ้าของกิจการหอพักที่ยินดีเข้าร่วม โครงการจำนวน 20 หอพัก โดยใช้หอพักพรหมบุญกรุ๊ปเป็นสถานที่ทดลองใช้รูปแบบ

1.4.2.2 ตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 เพื่อสร้าง และทดลองรูปแบบการพัฒนาหอพักตามหลักสังคหวัตถุธรรม ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เจ้าของกิจการหอพักที่ยินดีเข้าร่วม โครงการจำนวน 20 หอพัก โดยใช้หอพักพรหมบุญกรุ๊ปเป็นสถานที่ทดลองใช้รูปแบบ

1) แบบประเมินหลักสูตรอบรมหอพักต้นแบบ ตามหลักสังคหวัตถุธรรม สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

1.4.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ระยะที่ 3

1.4.3.1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ประเมินรูปแบบการพัฒนาหอพักตามหลักสังคหวัตถุธรรม ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ประชากร เพศชาย เพศหญิง ที่พักอาศัยในหอพักพรหมบุญกรุ๊ป และเจ้าของหอพักที่ยินดีเข้าร่วมโครงการจำนวน 20 หอพัก

กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้ที่พักอาศัยในหอพักพรหมบุญกรุ๊ป จำนวน 151 คน เจ้าของหอพักที่ยินดีเข้าร่วมโครงการจำนวน 20 หอพัก

1.4.3.2 เครื่องมือการวิจัยระยะที่ 3 ตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 3 ใช้แบบประเมินความพึงใจของผู้อาศัยในหอพัก จำนวน 151 คน และเจ้าของกิจการหอพัก จำนวน 20 คน ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาหอพักตามหลักสังคหวัตถุธรรม ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม รวมทั้งสิ้น 171 คน

1.5 ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะแรกเดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน 2546 และระยะที่สอง เดือน พฤษภาคม – มิถุนายน พ.ศ. 2546

1.6 พื้นที่ในการวิจัย

พื้นที่เป้าหมายการวิจัย ได้แก่หอพักในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดมหาสารคาม และพื้นที่ทดลองใช้รูปแบบได้แก่ หอพักพรหมบุญกรีฟ

1.7 นิยามศัพท์

“รูปแบบการพัฒนา” หมายถึง การพัฒนาหอพักต้นแบบตามหลักสังคหวัตถุธรรมให้เกิดการพัฒนาหอพักในรูปแบบใหม่โดยนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาปรับใช้ในการบริหารจัดการ

“หอพัก” หมายถึง ที่พักอาศัยสำหรับนักเรียน นักศึกษา, สถานที่ที่จัดขึ้นเพื่อรับผู้พักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก โดยในภาษาอังกฤษใช้คำว่า [n.] dormitory

“หอพักต้นแบบ” หมายถึง เป็นหอพักเอกชนที่ผู้ประกอบการหอพักเป็นบุคคลทั่วไปซึ่งไม่ใช่สถานศึกษา และได้รับใบอนุญาตประกอบการหอพัก ตามพระราชบัญญัติหอพัก 2558 โดยได้นำหลักสังคหวัตถุธรรมมาให้ความรู้กับผู้เข้าพักเพื่อให้เกิดผลต่อผู้เข้าพักในเชิงบวก

“ผู้เข้าพักในหอพัก” หมายถึง ประชาชนทั่วไปที่เข้าพักซึ่งเป็นนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

“ผู้ประกอบการหอพัก” หมายถึง เจ้าของกิจการหอพัก ที่ประกอบธุรกิจให้เช่าที่พักที่จดทะเบียนถูกต้องในชุมชนตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่ยินดีเข้าร่วม โครงการพัฒนาหอพักต้นแบบตามหลักสังคหวัตถุธรรม จำนวน 20 หอพัก และเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการหอพักตามพระราชบัญญัติหอพัก 2558

“หอพักพรหมบุญกรุ๊ป” หมายถึง หอพักเอกชนที่มีห้องพักสำหรับเช่าที่พักอาศัยเพื่อพำนักพักที่ตั้งอยู่ในเทศบาลเมืองมหาสารคามที่ผู้วิจัยนำมาเป็นพื้นที่ทดลองใช้รูปแบบ

“สังคหวัดธุธรรม” หมายถึง หลักธรรม 4 ประการ ที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล หรือเป็นหลักสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ได้แก่

1. ทาน คือ การให้ การเสียดส หรือการเอื้อเฟื้อแบ่งปันของๆ ตนเพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่น ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว เป็นคุณธรรมที่จะช่วยให้ไม่เป็นคนละโมภ ไม่เห็นแก่ตัว เช่น การให้ที่จอดรถ การให้ยืมไม้กวาด

2. ปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่พูดหยาบคาย ก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์เหมาะสมสำหรับกาลเทศะ เช่น การพูดจาไพเราะต่อเพื่อนข้างห้อง หรือผู้ร่วมหอพัก

3. อุตถจริยา หรือการสงเคราะห์ทุกชนิดหรือการประพฤตินในสิ่งที่เป็นประโยชน์ แก่ผู้อื่น เช่น ช่วยกันแยกขยะ หรือเก็บกวาดขยะบริเวณหน้าห้องพักของตน

4. สมานัตตตา คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอดันเสมอปลาย เป็นคุณธรรมช่วยให้เป็นผู้มีจิตใจหนักแน่น ไม่โลเล เป็นการสร้างความนิยมนและไว้วางใจให้แก่ผู้อื่นด้วย เช่น เมื่อเราได้พูดจาดีกกับบุคคลหนึ่ง หรือประพฤติดีกกับบุคคลอื่นแล้ว ก็ควรทำสม่ำเสมอ เขาจะได้ไม่ว่าเราสร้างทำ

1.8 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.8.1 ทราบความต้องการของผู้เช่าอยู่อาศัย และผู้ประกอบการหอพัก ตามหลักสังคหวัดธุธรรม ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

1.8.2 ทราบวิธีการสร้างรูปแบบการพัฒนาหอพักต้นแบบตามหลักสังคหวัดธุธรรม ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

1.8.3 ทราบวิธีการปฏิบัติกิจกรรมในการสร้างรูปแบบการพัฒนาหอพักต้นแบบตามหลักสังคหวัดธุธรรม ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

1.8.4 ได้รู้รูปแบบการพัฒนาหอพักต้นแบบตามหลักสังคหวัดธุธรรม ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม